

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
معاونت سرمایه‌گذاری و طرح‌ها

مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر طبیعت گردی و اکوتوریسم در ایران

مهر ۱۳۸۷

فهرست مطالب

- مقدمه
- فصل اول:

تعاریف و توضیحات موضوع اکوتوریسم ✓

- فصل دوم:

قوانین حوزه اکوتوریسم ✓

- قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
-

فصل اول:

تعاریف و توضیحات موضوع اکوتوریسم

بر اساس تعریف «جامعه بین المللی اکوتوریسم» TIES :

«اکوتوریسم، سفر مسئولانه به محیط‌های طبیعی است که محیط زیست را حفظ و به رفاه مردم محلی کمک می‌کند.»

این به آن معنی است که افرادی که در زمینه اکوتوریسم فعالیت می‌کنند باید:

- (۱) لطمه به طبیعت را به حداقل برسانند. (لزوم حفاظت منابع طبیعی)
- (۲) ملاحظات زیست محیطی را مراعات کند. (لزوم ارزیابی زیست محیطی)
- (۳) موجبات بوجود آمدن خاطرات خوش برای میهمانان و میزبانان را فراهم آورند. (ضرورت آموزش راهنمایان طبیعت گردی)
- (۴) برای حفظ محیط زیست درآمدزایی مستقیم داشته باشند. (مستلزم دریافت بهره مالکانه و تعهدات حفاظت و احیای طبیعت)
- (۵) برای مردم محلی سودآوری اقتصادی داشته باشند. (پیشنهاد تشریفات جدید بازرگانی برای قرارداد با مجری محلی)
- (۶) نسبت به موقعیت سیاسی، اجتماعی و محیط‌زیست کشور میزبان توجه بیشتری نشان دهند. (ضرورت تدوین و آموزش برچسب‌های اخلاقی و زیست محیطی).

اکوتوریسم یکی از درآمدزاترین بخش‌های گردشگری است. اکوتوریست‌ها کم توقع‌اند و برای دیدن طبیعت به راحتی خرج می‌کنند. خوابیدن در چادر را به هتل لوکس ترجیح می‌دهند و برای دیدن گونه‌های نادر گیاهی و جانوری در پارک‌ها و مناطق حفاظت شده حاضرند هزینه بپردازند. دلیل دارا بودن اقلیم‌های متفاوت و فاصله اندک کویر و کوه و دریا، پتانسیل‌های اکوتوریستی ایران بسیار بالا است.

با توجه به ارتباط اکوتوریسم با دو پدیده گردشگری و محیط طبیعی، مسئولیت نظارت بر اکوتوریسم در قالب کمیته ملی طبیعت‌گردی به عهده سه سازمان «میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری»، «حفاظت محیط زیست» و «جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری» گذاشته شد.

همایش بین‌المللی
نمای سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
International Conference
Investment Opportunities in
Tourism Industry
2008 Tehran

- مطابق ماده یک آئین نامه طبیعت‌گردی (اسفند ۸۴)، تعریف ملی اکوتوریسم عبارت است از: «برآوردن تمنیات و تمایلات خردمندانه و انسانی گردشگران طبیعت در محیطی طبیعی فرهنگی و آموزشی و غیر مصرفی و به صورت پایدار و در حد ظرفیت قابل تحمل با حداقل تاثیر منفی بر محیط طبیعی و فرهنگی تحت شرایط و ضوابطی که ضمن حفظ محیط زیست و فرهنگ بومی و ارزش‌های آن امکان رشد اقتصادی محلی را فراهم آورد.»
- ماده (۲) این آیین‌نامه، اعضای کمیته ملی طبیعت‌گردی (اکوتوریسم) را تعیین می‌کند: «به‌منظور سیاست‌گذاری و هماهنگی در زمینه توسعه طبیعت‌گردی و تسهیل و هدایت فعالیت‌ها و امور مندرج در این مقررات کمیته ملی طبیعت‌گردی (اکوتوریسم) مرکب از معاونان وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری و یک نفر از متخصصان مجرب طبیعت‌گردی در کشور به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری و تأیید نمایندگان دو دستگاه دیگر تشکیل می‌شود.»

پرداختن به بحث "اکوتوریسم" و نگاه اجرایی به آن نیازمند یک عزم ملی و فرباخی است.

نخستین شرط در این مسیر:

- اصلاح نگرش مدیران و کارشناسان دستگاه‌های مرتبط با مدیریت طبیعت. (که مهمترین هدف "کمیته ملی طبیعت‌گردی" (اکوتوریسم) می‌باشد).
- حذف قوانین دست و پاگیر و اصلاح قوانین موازی براساس سیاست‌های توسعه طبیعت‌گردی در کشور است.

هرچند اعتقاد بر این است که اکوتوریسم نه یک زیرشاخه گردشگری بلکه باتوجه به سرمایه عظیم طبیعت ایران، صنعتی است مستقل که باید با تدبیر به آن پرداخت و به همه افراد (حقیقی و حقوقی) فرصت داد تا در عرصه وارد و زمینه‌ساز توسعه این صنعت باشند.

در واقع ایجاد تعامل و هماهنگی بین دستگاه‌های ذیربط در امر اکوتوریسم به منظور فراهم کردن زمینه توسعه گردشگری طبیعی (تبصره ب ماده ۲) از طریق تشکیل کمیته‌های استانی و کارگروه‌های تخصصی مخصوصا قوانین و مقررات و تدوین سیاست‌های توسعه طبیعت‌گردی در کشور با ارائه و تصویب سند ملی توسعه و مدیریت طبیعت گردی و معرفی بیش از چهار هزار جاذبه و سایت‌های مستعد طبیعت‌گردی در اکوسیستم‌های جنگلی، مرتعی، بیابانی و دریایی و تالاب‌ها در مرحله دوم مطالعات طبیعت گردی بخش با اهمیت اقدامات صورت گرفته بوده است. در این خصوص این نکته نیز حائز اهمیت است که به رغم مشابهت‌هایی که در برخی نیازهای گردشگاه-

موسسین
همایش بین المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

های طبیعی با پارکهای شهری مشاهده می‌شود، نوع، طراحی، شکل، رنگ، تعداد و توزیع آنها با پارکهای شهری متفاوت است. تمامی ملزومات پارک باید بر اساس طرح گسترش فیزیکی و رعایت ملاحظات اکولوژیک و زیباشناسی صورت گیرد لذا ضروری است، از ایجاد هرگونه سازه‌ای که تفرجگاه یا گردشگاه طبیعی را از گرایش به سمت طبیعت بازدارد، پرهیز شود. گردشگاه‌های طبیعی باید به گونه‌ای طراحی شوند که تمایز آشکار خود را نسبت به پارکهای شهری حفظ کنند و توپوگرافی آن با حداقل دست خوردگی حفظ شود. همچنین سطح تقاضای تفرجگاهی بایستی در اندازه‌ای باشد که اثرات استفاده بازدیدکنندگان، هیچگونه اختلالی در وضعیت گردشگاه (بویژه با توجه به حساسیت توپوگرافی) بوجود نیاورد. برای طراحی هماهنگ با طبیعت در گردشگاه‌های طبیعی معیارهایی مورد استفاده قرار می‌گیرد که توسط کمیته ملی طبیعت گردی تهیه گردیده و بزودی معرفی خواهند شد.

فصل دوم:

قوانین حوزه اکوتوریسم

قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

ماده ۲۲ - به منظور تسریع در امر توسعه هتل ها و اقامتگاه ها و سایر تاسیسات گردشگری ، با تقاضای سازمان میراث فرهنگی و گردشگری :

۱- سازمان ملی زمین و مسکن موظف است اراضی مورد نیاز را به قیمت کارشناسی به صورت اجاره به شرط تملیک پنج ساله در اختیار سرمایه گذاران قرار دهد.

۲- سازمان جنگل ها و مراتع و آبخیزداری کشور و ادارات کل منابع طبیعی استانها و سازمان امور اراضی وزارت جهاد کشاورزی مکلفند اراضی مورد نیاز را به قیمت منطقه ای در اختیار سرمایه گذاران قرار دهند.

۳- تغییر کاربری اراضی برای استقرار هتل ها با پیشنهاد سازمان بطور فوق العاده مورد بررسی و اقدام قرار خواهد گرفت .

۴- عوارض ناشی از تغییر کاربری و فروش تراکم به اقساط پنج تا ده ساله از شروع بهره برداری توسط سرمایه گذاران به شهرداری مربوط پرداخت خواهد شد.

قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

ماده ۸ - به منظور فراهم کردن زمینه توسعه پایدار میراث فرهنگی و گردشگری، جلب سرمایه گذاری داخلی و خارجی با رعایت تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ در ایجاد تاسیسات زیربنایی جهت معرفی بناها و محوطه های تاریخی، تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی و ارائه خدمات مناسب به جهانگردان، دولت می تواند در مناطق مستعد کشور و قطب های گردشگری با تاکید بر مناطق کمتر توسعه یافته به متقاضیان بخش های غیر دولتی اجازه تاسیس مناطق نمونه گردشگری را بدهند .

همایش بین‌المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

آیین‌نامه تشکیل و اداره مناطق نمونه گردشگری

ماده ۶ - سازمان ملی زمین و مسکن، شهرداری‌ها، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط موظفند پس از صدور موافقتنامه تاسیس، برحسب درخواست سازمان حداکثر ظرف دو ماه، اراضی دولتی مورد نیاز را برای ایجاد منطقه، با رعایت مقررات مربوط به سرمایه‌گذار و گذار نماید.

قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع

مصوب ۳۰/۵/۱۳۴۶، با اصلاحات بعدی

فصل اول - تعاریف

برخی تعاریف و اصطلاحاتی رایج در قوانین جنگل و مرتع که در طبیعت گردی نیز به کار رفته به شرح زیر است:

۱. جنگل:

زمینی (اعم از خشکی و آبی) است که عمدتاً از درخت و درختچه همراه با سایر رستنیهای خشبی و علفی خودرو پوشیده شده باشد. مشروط به آنکه مساحت آن کمتر از نیم هکتار و تاج پوشش درختی آن بطور طبیعی کمتر از پنج درصد نباشد و به شرح زیر تقسیم می‌شود:

- ۱-۱ جنگل طبیعی: عبارت از جنگلی است که بوسیله اشخاص ایجاد نشده باشد.
- ۱-۲ جنگل دست کاشت: جنگلی که منشأ طبیعی نداشته و به دست انسان ایجاد شده باشد.
- ۱-۳ جنگل حفاظتی: به جنگلی اطلاق می‌شود که به علت شرایط خاص رویشگاه از قبیل شیب، حساسیت خاک به فرسایش، استعداد زمین به لغزش و رانش، خطر نابودی ذخائر ژنتیکی، حفظ منظر، تأمین آب و غیره تحت مدیریت علمی خاص قرار گیرد.
- ۱-۴ جنگل مخروطی: جنگلی است که بر اثر عوامل طبیعی یا مداخلات بی‌رویه انسانی، سیر قهقراپی داشته و از حال تعادل طبیعی خارج شده باشد.

۲. مرتع:

- ۱-۱ مرتع مشجر: اگر مرتع دارای درختان جنگلی خودرو باشد، مرتع مشجر نامیده می‌شود مشروط بر آنکه حجم درختان موجود در هر هکتار در شمال از حوزه آستارا تا حوزه گلیداغی بیش از پنجاه متر مکعب و در سایر مناطق ایران بیش از بیست متر مکعب باشد.

همایش بین المللی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری ایران
Second International Conference on Investment Opportunities in Iran Tourism Industry
Tehran-Iran

۲-۲ مرتع غیر مشجر: زمینی است اعم از کوه، دامنه یا زمین مسطح، که در فصل اجرا دارای پوششی از نباتات علوفه ای خودرو بوده و با توجه به سابقه چرای عرفاً مرتع شناخته شود، اراضی که آیش زراعتند و لو آنکه دارای پوشش نباتات علوفه ای خودرو باشند مشمول تعریف مرتع نیستند.

۳. بیشه:

عبارت از اراضی است که عمدتاً از درختچه و بوته خودرو پوشیده شده باشد و مساحت آن کمتر از نیم هکتار نباشد.

۴. اراضی جنگلی:

الف - زمینهایی که در آنها آثار و شواهد وجود جنگل از قبیل نهال، یا پاجوش یا بوته یا کنده، درختان جنگلی وجود داشته باشد مشروط بر آنکه در تاریخ ملی شدن جنگلها (۱۳۴۱/۱۰/۲۷) تحت کشت یا آیش نبوده و تعداد کنده در هر هکتار از بیست و یا تعداد نهال و بوته جنگلی در هر هکتار جداگانه یا مجموعاً از یکصد اصله و یا مجموع تعداد نهال و بوته و کنده در هر هکتار از یکصد اصله بیشتر باشد.

ب - زمینهایی که در آنها درختان خودروی جنگلی بطور پراکنده وجود داشته باشد و حجم درختان موجود در شمال از آستارا تا حوزه گلیداغی در هر هکتار کمتر از پنجاه متر مکعب و در سایر مناطق ایران کمتر از بیست متر مکعب باشد مشروط بر آنکه در تاریخ ملی شدن جنگلها تحت کشت یا آیش نبوده باشد.

تبصره: اگر در اراضی بند (ب) درختان شمشاد وجود داشته باشد و حجم آنها بیش از ۳۰ متر مکعب در هر هکتار باشد این قبیل اراضی مشمول اراضی جنگلی نبوده و جنگل شمشاد محسوب می شود.

۵. پارک:

عرصه ایست که به منظور حفظ منظر، پوشش گیاهی، جانوری، آثار طبیعی و فرهنگی (باستانی، تاریخی و ملی) تحت مدیریت علمی استفاده تفرجی، آموزشی و پژوهشی قرار می گیرد.

۵-۱- پارک جنگلی: به پارک جنگلی طبیعی، پارک جنگلی دست کاشت، پارک طبیعت و تفرجگاه جنگلی تقسیم می شود.

۵-۲- پارک جنگلی طبیعی: به مناطق جنگلی گفته می شود که به خاطر موقعیت مکانی مناسب (عوامل فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی) و جذابیتها، ویژگیها و قابلیت‌های طبیعی تحت مدیریت تفرجی و حفاظتی در می آیند.

همایش بین المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

۳-۵- پارک جنگلی دست کاشت: به مناطقی گفته می‌شود که با جمع آوری گونه‌های گیاهی متنوع و مناسب و به منظور بازسازی محیط‌های تخریب شده و یا ایجاد محیط‌های جنگلی تحت مدیریت تفرجی قرار می‌گیرد.

۴-۵- پارک طبیعت: به مناطقی اطلاق می‌شود که به سبب وجود پدیده‌های طبیعی استثنایی، دارای ارزش‌های زیباشناسی و تفرجی بالفعل و بالقوه می‌باشد و استفاده از زیبایی‌های طبیعی و سایر مبانی اکوتوریسم با اهداف مشابه همچون پارک‌های جنگلی طبیعی و با تفاوت عمده در میزان سازه‌ها و تأسیسات و امکانات خدماتی بسیار کمتر نسبت به پارک‌های جنگلی طبیعی مورد طراحی و برنامه ریزی قرار می‌گیرد.

۵-۵- پارک آبخیز: عرصه‌ای است که پس از اجرای عملیات آبخیزداری (با هدف کنترل فرسایش خاک و رسوب و جلوگیری از بروز سیلاب) تحت مدیریت علمی، مورد استفاده آموزشی، نمایشی و تفرجی قرار می‌گیرد.

۶. تفرجگاه جنگلی:

تفرجگاه‌های جنگلی در سطوح کوچک که به لحاظ موقعیت مکانی و جاذبه طبیعی از پراکنش متنوعی برخوردار می‌باشند و به لحاظ شرایط خاص و نیازهای جامعه از آنها عموماً بصورت متمرکز و یا به عنوان تفرجگاه بین راهی استفاده می‌شود و به لحاظ سطح محدوده آنها تابع زون بندی نبوده و نمی‌توان در بحث مربوط به پارک‌های طبیعی به آنها پارک اطلاق نمود.

۷. طرح‌های موضوع ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری: اسناد مدونی است از مجموعه فعالیت‌های اجرایی مرتبط با هم که براساس اصول مدیریت منابع موجود در ماده ۲ قانون مذکور و تبصره آن حسب زمان و مکان و با هدف حفظ، احیاء، اصلاح، توسعه و بهره‌برداری تهیه و به تصویب سازمان می‌رسد.

۸. بهره‌برداری از جنگل: استفاده از تمامی ظرفیتهای قابل تحمل اکولوژیکی و اقتصادی جنگلها در چهارچوب مدیریت پایدار جنگل و اجرای طرح جنگلداری.

۹. مدیریت بهره‌وری: حداکثر استفاده بهینه از توان اکولوژیکی، تفرجی، زیست محیطی و اقتصادی عرصه‌های منابع طبیعی منهای بهره‌برداری از چوب و علوفه بنحویکه فعالیت‌های مدیریت پوشش گیاهی، خدماتی و بازدیدی فاقد اثرات تخریبی بوده و حداقل هزینه را دربرداشته باشد.

همایش بین‌المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

فصل دوم - حفاظت و بهره‌برداری

ماده ۱ - عرصه واعیانی کلیه جنگلها و مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی کشور جزو انفال و ثروت‌های عمومی محسوب و متعلق به دولت است ولو اینکه قبل از این تاریخ افراد آن را متصرف شده و سند مالکیت اخذ نموده باشند.

ماده ۲ - حفظ و احیاء و اصلاح و توسعه و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی ملی شده متعلق به دولت به عهده سازمان جنگلبانی ایران است.

ماده ۳ - بهره‌برداری از منابع مذکور در ماده ۲ توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور استحصال چوب و هیزم و ذغال باید طبق طرحی به عمل‌آید که به تصویب سازمان جنگلبانی رسیده باشد و سازمان مزبور با رعایت مفاد طرحهای مصوب پروانه بهره‌برداری صادر خواهد نمود.^۱

^۱ . توضیح: ماده ۳ قانون حفاظت، مهمترین و تنها محمل قانونی انعقاد قرارداد با مجریان طرح‌های طبیعت گردی در محدوده‌های جنگلی است در ضمن تا قبل از سال ۸۴ قرار دادهای مرتبط با مدیریت و نگهداری پارکها و فضاهای سبز با اهداف غیر از بهره‌برداری از چوب وجهه قانونی نداشت.

قانون الحاق یک تبصره به ماده (۲) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع

مصوب ۱۳۸۴

ماده واحده: متن ذیل به عنوان تبصره به ماده (۲) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع - مصوب ۱۳۴۶/۵/۲۵ و اصلاحات بعدی آن - الحاق می‌گردد:

تبصره: جنگلهای دست کاشت و یا جنگلها و مراتعی که در اجرای وظیفه احیاء و توسعه منابع طبیعی از قبیل طرحهای جنگلداری، مرتعداری، بیابان‌زدائی، طرحهای مدیریت منابع طبیعی و یا طرحهایی که با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی برای توسعه منابع جدید ایجاد می‌شوند و همچنین پارکهای جنگلی و خزانه‌های تولید نهال و بذر جنگلی و مرتعی (نهالستانهای عمومی، ایستگاههای تولید بذر و نهال) در محدوده منابع طبیعی یادشده در حکم منابع مذکور در این ماده می‌باشد.

دستورالعمل ماده ۳ قانون حفاظت و بهره‌برداری

ماده ۷ - بهره مالکانه: بهره مالکانه ناشی از واگذاری طرح به شرح ذیل محاسبه می‌گردد.

هزینه‌های سرمایه‌ای + هزینه‌های پیش‌بینی شده + سود مجری = مجموعه هزینه‌ها

مجموعه هزینه‌ها - درآمد = بهره مالکانه

$$\text{بهره مالکانه} \\ \text{ضریب} = \frac{\text{درآمد}}{\text{درآمد}} \times 100$$

مبلغ بهره مالکانه هر (۱۰) سال یکبار باتوجه به شاخص نرخ تورم اعلامی از طرف بانک مرکزی و ارزیابی امکانات ایجاد شده برای طرح در آن مدت مورد بررسی و تعدیل قرار می‌گیرد.

ماده ۸: مجری تحت هیچ عنوان اعم از اجاره، صلح، وکالت و بیع حق ندارد تمام یا بخشی از عین مورد قرارداد و یا منافع طرح مصوب را به دیگری واگذار نماید.

تبصره: مجری مجاز است اجرای بخشی از فعالیتهای پیش‌بینی شده در طرح مصوب را با رعایت ضوابط مربوطه به دیگری محول نماید، این امر نافی مسئولیت مجری در انجام تعهدات موضوع قرارداد نخواهد بود.

ماده ۲۰: پس از انقضای مدت قرارداد در صورت رضایت طرفین؛ قرارداد میتواند حداکثر برای دو دوره ده ساله دیگر با شرایط جدید که از طرف کارفرما اعلام میشود تمدید شود. در صورت عدم تمدید مجری موظف است موافق مندرجات کتابچه طرح و مفاد این قرارداد بدون هیچگونه ادعا و اعتراضی مورد قرارداد را عیناً به کارفرما تحویل نماید. در اینصورت تمامی تأسیسات؛ اعیانی؛ ابنیه که بر اساس مفاد این قرارداد؛ کتابچه طرح مصوب ساخته شده است متعلق به کارفرما خواهد بود و مجری حق هیچگونه اعتراضی ندارد.

همایش بین المللی
فرصتهای سرمایه گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

قوانین، تبدیل و تعریف واگذاری

مدیریت و اجرای طرح: (آئین نامه داخلی سازمان)

- ✓ منظور از واگذاری در این دستورالعمل صرفاً واگذاری مدیریت؛ بهره وری و بهره برداری به مدت معین (سه دوره ده ساله حداکثر بمدت ۳۰ سال) بوده و مالکیت عرصه و اعیانیهای موجود و احدثی برای سازمان محفوظ بوده و هیچگاه از ید سازمان خارج نمی گردد.^۲
- ✓ مسئولیت کامل حفاظت و نگهداری از عرصه و اعیانی و اموال منقول مربوطه (در طرحهایی که ماشین آلات و غیره بصورت امانی تحویل مجری می گردد) طبق لیست صورتجلسه تحویل و تحول بر عهده مجری می باشد، و در پایان مدت قرارداد و یا فسخ و یا اقاله و یا ابطال قرارداد می بایستی عرفاً صحیح و سالم و آماده به کار تحویل سازمان نماید. و مجری حق تبدیل، تفکیک انتقال و تغییر کاربری عرصه و همچنین تعدی و تفریط نسبت به اعیانی ها و اموال مذکور را نخواهد داشت. و چنانچه خسارتی به عرصه و اعیانیهای موجود وارد شود مجری مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود مگر آنکه ثابت نماید که خسارت وارده ناشی از عوامل قهریه باشد.^۳

فصل پنجم - تبدیل و واگذاری

ماده ۳۱ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است اراضی جنگلی جلگه‌ای حوزه آستارا تاگلیداغی که حجم درختان سرپای موجود در هر هکتار آن کمتر از ۱۰۰ متر مکعب باشد و نیز مراتع غیرمشجر ملی کشور را بر اساس طرح‌هایی که تصویب خواهد نمود برای تبدیل به مزرعه و باغ و مراتع و جنگلهای مصنوعی و علوفه کاری و مؤسسات دامپروری و صنایع مربوط به ایجاد مراکز و تأسیسات تولید و پرورش انواع ماهی و سایر آبزیان و همچنین استقرار کارخانجات، اکتشاف و بهره برداری معادن و ایجاد شهرک و احدات مسکن و تأسیس مدارس و مجتمع های آموزشی و مراکز بهداشتی و درمانی و تأسیسات ورزشی و جهانگردی، همچنین سایر مصارف عامی که به مباشرت دولت انجام می‌شود با رعایت مواد این فصل و مفاد آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون به اشخاص حقوقی زیر اجاره دهد:

^۲ توضیح: ید مجری یا مجریان طرح نسبت به عرصه و اعیانی و امکانات طرح ید امانی بوده (اعم از عرصه و اعیانی تحویلی و یا احدثی در اجرای طرح مصوب با مجوز سازمان) و مجری حق هیچگونه ادعایی نسبت به مالکیت آنها نخواهد داشت.

^۳ توضیح: قطع اشجار به منظور احدات بنا و یا ایجاد تأسیسات براساس کتابچه طرح و پس از اخذ مجوز و با نشانه گذاری انجام خواهد شد، مجری مکلف است شاخه ها و یا درختان بریده شده را در محل مناسبی جمع آوری و تحویل اداره کل نماید و مجری حق قطع درختانی را که فاقد نشانه گذاری باشند ندارد.

د- مؤسسات انتفاعی دولتی و شرکت های دولتی جهت ساختمانهای اداری و اجرای طرح‌های مربوط به وظایف اصلی خود یا طرح‌هایی که منبع درآمد برای اجرای وظایف اصلی آنها باشد و همچنین شرکت های تعاونی مسکن برای اجرای طرح‌های خانه سازی.

تبصره ۲- مساحت اراضی که به اشخاص حقوقی مندرج در بندهای الف، ب، ج و د به اجاره داده می‌شود بر اساس مساحت مندرج در طرح مصوب و با رعایت طرح جامع بهره وری از سرزمین می‌باشد و تا زمانی که طرح جامع سرزمین تهیه نشده طرح مصوب ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۴- آن قسمت از اراضی جنگلی جلگه‌ای و مراتع و بیشه‌های طبیعی که به منظور حفظ و حمایت نسل شکار از طرف سازمان محیط زیست با رعایت قوانین و مقررات مربوط بعنوان پارک وحش یا منطقه حفاظت شده اعلام گردیده یا خواهد شد و در اختیار سازمان مزبور قرارداده و یا بعد قرار خواهد گرفت قابل واگذاری به غیر نیست.

تبصره ۵- وزارت کشاورزی و منابع طبیعی پس از تصویب هر طرح مراتب را کتبا به متقاضی اعلام می نماید که ظرف مدت دو ماه از تاریخ اعلام برای عقد قرارداد مراجعه کند. در صورتی که نامبرده ظرف مهلت مقرره پیمان را منعقد ننماید وزارت مزبور مجاز است قرارداد را با شرکت دیگری که واجد شرایط باشد منعقد کند.

تبصره ۶- مدت اجاره برای موارد مذکور در این ماده حداکثر سی سال می باشد و ترتیب و شرایط تمدید آن طبق آیین نامه ای است که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷- میزان اجاره بهای سالانه اراضی واگذاری برای طرح های کشاورزی و دامی مندرج در این ماده حداکثر ۵ درصد برآورد ارزش تولیدی زراعی ناخالص سالانه زمین واگذاری بر اساس طرح مورد عمل از تاریخ انعقاد قرارداد خواهد بود که میزان آن تا حداکثر فوق توسط کمیسیون مرکب از کارشناسان منتخب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و تصویب وزیر کشاورزی و منابع طبیعی تعیین خواهد شد.

تبصره ۸- در مورد صنایع و معادن و سایر مصارف غیرکشاورزی و ساختمانی اجاره دادن اراضی مذکور منوط به تصویب طرح توسط وزارتخانه مربوط و موافقت وزارت کشاورزی و منابع طبیعی همچنین میزان اجاره بهای سالانه زمین مورد اجاره توسط سه نفر کارشناسان منتخب وزارت صنایع و معادن و وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و وزارت مسکن و شهرسازی تعیین می‌شود. میزان اجاره بهای موضوع تبصره ۷ و این تبصره هر ده سال یک بار با توجه به شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی ایران یا مراجع صلاحیتدار دولتی دیگری تعیین می شود مورد تجدیدنظر قرار خواهد گرفت .

ماده ۳۲- هرگاه بر اساس گزارش هیأت مندرج در ماده ۳۳ این قانون شرکتها و مؤسسات مذکور در بندهای الف، ب، ج و د ماده ۳۱ حداقل شصت درصد عملیاتی را که طبق طرح باید در نیمه اول مدت اجرای طرح در زمین مورد اجاره انجام شود و یا لااقل هشتاد درصد کل عملیات طرح در آن زمین را تا انقضای مدت اجرای آن بدون عذر موجه انجام ندهند وزیر کشاورزی و منابع طبیعی مراتب را با ارسال رونوشت گزارش هیأت نظارت به مجری طرح ابلاغ می کند تا چنانچه نسبت به مفاد گزارش مزبور معترض باشد اعتراض خود را ظرف مدت یک ماه کتباً به دفتر وزیر کشاورزی و منابع طبیعی تسلیم کند. در صورتی که ظرف یک ماه مهلت مقرر از طرف مجری طرح اعتراض نشد نسبت به فسخ اجاره و خلع ید از اراضی و تأسیسات طرح طبق مقررات این قانون اقدام می گردد.

تبصره ۱- در صورتی که مجری طرح پس از وصول اعلامیه حاوی نظر هیأت نظارت نسبت به گزارش هیأت مذکور معترض باشد و اعتراض خود را ظرف مهلت مقرر در اعلامیه به دفتر وزیر کشاورزی و منابع طبیعی تسلیم کند، اعتراض مزبور جهت رسیدگی به هیأتی مرکب از سه نفر از کارشناسان منتخب وزیر کشاورزی و منابع طبیعی ارجاع خواهد شد. اتخاذ تصمیم نهایی مبنی بر تعیین مهلت یا تمدید مدت یا رد اعتراض یا هر اقدام دیگری با توجه به گزارشهای هیأت نظارت و هیأت رسیدگی با وزیر کشاورزی و منابع طبیعی است .

تبصره ۲- در صورتی که تصمیم وزیر کشاورزی و منابع طبیعی مبنی بر خلع ید از مجری طرح باشد گارد جنگل و مرتع به دستور وزیر کشاورزی و منابع طبیعی از اراضی و تأسیسات موضوع طرح خلع ید خواهد کرد در این صورت وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است ۵۰ درصد سرمایه گذاری مجری طرح را که بر اساس طرح صورت گرفته باشد به قیمت روز یا قیمت تمام شده هر کدام کمتر باشد به اقساطی که مدت آن از دو برابر مدت سرمایه گذاری بیشتر نباشد به مجری طرح مسترد نماید. تعیین قیمت روز با نظر کارشناس و تشخیص قیمت تمام شده با استفاده از دفاتر و مدارک شرکت به عهده هیأت مندرج در ماده ۳۳ می باشد و نظر هیأت در این مورد قطعی است .

تبصره ۳- در صورتی که مجری طرح برای سرمایه‌گذاری در طرح از وام استفاده کرده باشد پرداخت ۵۰ درصد سرمایه گذاری موضوع تبصره ۲ این ماده موقوف به موافقت مؤسسه وام دهنده خواهد بود.

ماده ۳۳- به منظور نظارت بر اجرای طرح‌های کشاورزی و دامپروری مندرج در ماده (۳۱) و تشخیص تعلل یا تخلف و عذر موجهه مجریان طرح‌ها و تعیین درصد عملیات انجام شده طرح‌های مزبور در هر استان یا فرمانداری کل هیأت نظارت سه نفری به حکم وزیر کشاورزی و منابع طبیعی مرکب از یک نفر کارشناس در رشته مربوط به طرح و سرچنگلدار و مدیرکل کشاورزی تعیین می - شوند. در مورد طرح های غیرکشاورزی انتخاب کارشناس با وزیر مربوط خواهد بود.

همایش بین المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

ماده ۳۴ - وزارت جهادسازندگی موظف است تا پایان سال ۱۳۸۲ اراضی جنگلی جلگه ای شمال و مراتع ملی غیرمشجر کشور را که تا پایان سال ۱۳۶۵ بدون اخذ مجوز قانونی تبدیل به باغ یا زراعت آبی شده و یا برای طرح‌های تولید دام و آبزیان و سایر طرح‌های غیرکشاورزی مورد استفاده قرار گرفته‌اند. براساس تشخیص کمیسیونی مرکب از نمایندگان جهاد سازندگی، کشاورزی و سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور و فرمانداری به مسؤلیت جهاد سازندگی و در قبال دریافت اجاره بها یا قیمت تعیین شده واگذار و یا بفروش برساند. بدیهی است از زمین های منابع ملی تصرف شده بعد از تاریخ فوق الذکر بدون قید و شرط خلع ید خواهد شد. نحوه اعلام و ابلاغ به متصرفین جهت مراجعه به کمیسیون و ترتیب واگذاری یا فروش و چگونگی تعیین اجاره بها و اجرت المثل ایام تصرف و قیمت فروش و نظارت بر عملکرد مستأجرین به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت جهادسازندگی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱ - آن قسمت از منابع ملی را که متصرفین تبدیل و در آن به زراعت دیم مبادرت و یافقط به احداث دیوار در اطراف آن اکتفا نموده اند مشمول ماده ۳۴ نبوده و خلع ید می گردد.

تبصره ۲ - مشمولین این ماده می توانند تا پایان سال ۱۳۸۲ از تاریخ انتشار آگهی و با وصول اعلامیه سازمان جنگل ها و مراتع خود را ضمیمه درخواست اجاره نموده و به سازمان مزبور تسلیم نمایند در غیر این صورت از آنها خلع ید خواهد شد.

تبصره ۳ - اراضی موضوع این ماده که به لحاظ فنی مورد تأیید کمیسیون یاد شده قرار نگرفته باشد و همچنین در صورت عدم مراجعه مشمولین این ماده جهت تعیین تکلیف اراضی تصرفی در مهلت مقرر توسط مراجع صالحه قضایی به فوریت رسیدگی و خلع ید می گردد. زمین های خلع ید شده و مستعد کشت در اختیار هیأت واگذاری زمین قرار می گیرد تا با اولویت ایثارگران به افراد واجد شرایط واگذار شود.

تبصره ۴ - در صورتی که آب مورد استفاده در این‌گونه اراضی فاقد مجوز بهره‌برداری باشد سازمانهای آب منطقه‌ای طبق مقررات جاری خود نسبت به صدور پروانه بهره‌برداری برای استفاده کننده اقدام می نماید.

تبصره ۵ - به وزارت جهاد سازندگی اجازه داده می‌شود به منظور مشارکت مردم در امر بیابانزدایی و کویرزدایی با تهیه طرح‌های اجرایی و تأمین امکانات و نهاده‌های لازم، اراضی بیابانی و کویری مستعد را در قالب طرح های مصوب درختکاری و بوته کاری و مرتعداری و آبخیزداری به اشخاص حقیقی و حقوقی با اولویت ایثارگران واگذار نماید. واگذاری قطعی اینگونه اراضی منوط به گذشت حداقل پنج سال از واگذاری موقت مشروط به انجام طرح به تشخیص سازمان جنگلها و مراتع خواهد بود. شرایط و نحوه واگذاری موقت و قطعی و میزان اراضی قابل واگذاری به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۶ - کلیه درآمدهای ناشی از اجرای این قانون به حساب مخصوصی نزد خزانه واریز و معادل آن سالانه در اختیار وزارت جهاد سازندگی قرار خواهد گرفت تا منحصراً در اجرای این قانون و احیا و اصلاح مراتع و جنگلها و امور زیربنایی و آبخیزداری مناطق مربوطه به مصرف برسد.

ماده ۳۵ - مستأجر بدون موافقت کتبی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی حق واگذاری مورد اجاره را بهیچ عنوان به غیر ندارد. در صورتی که اجرای طرح با موافقت وزارت مزبور به عهده غیرمحمول شود منتقل الیه نیز موظف به اجرای تام و تمام مفاد طرح و از جمیع جهات جانشین مستأجر قبلی بوده و تابع مقررات این قانون خواهد بود.

ماده ۳۶ - به وزارت کشاورزی و منابع طبیعی اجازه داده می شود به اشخاص حقیقی که تا پایان سال ۱۳۵۲ بطور مستقیم یا غیرمستقیم از سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت و شرکتهای تعاونی مربوط به آنها زمین خریداری نموده و رقبه مورد معامله آنها بعداً و طبق قانون ملی شدن جنگلها و مراتع، ملی تشخیص شده است به میزان مندرج در سند یا مدارک مربوط از مراتع غیرمشجر ملی شده همان شهرستان مجاناً واگذار نماید. در مواردی که مساحت مندرج در سند بیش از دو هزار متر باشد، فقط تا دو هزار متر واگذار خواهد شد. در هر حال به مشمولین در هیچ مورد بیش از یک قطعه واگذار نخواهد شد. مفاد این بند شامل اراضی جنگلی و مراتع مشجر ملی شده نخواهد بود.

تبصره - دولت مجاز است به پیشنهاد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بجای واگذاری زمین بهای این اراضی را تعیین و تأدیه نماید.

ماده ۳۹ - گواهی سازمان جنگلها و مراتع کشور که پس از اجرای کامل مقررات تشخیص منابع ملی موضوع قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع صادر شده یا می شود و نقشه های منضم به گواهی مذکور از لحاظ ثبتي و صدور سند مالکیت منابع ملی ملاک عمل ادارات ثبت خواهد بود. ادارات مذکور مکلفند اسناد مالکیت منابع ملی را با رعایت قوانین و مقررات مربوط به ثبت املاک بر اساس گواهیهای مزبور و نقشه های مربوط صادر نمایند.

همایش بین المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین

مصوب ۱۳۷۳/۲/۲۸

ماده ۷۵- وزارت کشاورزی مجاز است اراضی قابل واگذاری موضوع لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۹ به استثنای مواد (۳۱) و (۳۲) را که تا تاریخ تصویب این قانون به صورت شرکت، تعاونی و مشاع و فردی واگذار شده یا بعد در قالب طرح‌های اقتصادی موضوع وظایف قانونی وزارت کشاورزی واگذاری خواهد شد، فروخته یا به صورت طویل‌المدت اجاره نموده و وجوه حاصل را به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.

هشتاد درصد (۸۰٪) درآمد حاصل از محل اعتباری که همه ساله به همین منظور در قانون بودجه کل کشور منظور می‌گردد در اختیار وزارت کشاورزی قرار می‌گیرد تا در قالب موافقت نامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه جهت اجرای طرح‌های آب و خاک و احیای این گونه اراضی یا سایر اراضی مزروعی و ایجاد امکانات و تمهیدات لازم جهت اجرای این ماده هزینه گردد.^۴

ماده ۸۴ - به وزارت جهادسازندگی اجازه داده می‌شود:

۱- اراضی موضوع ماده (۳۱) آیین نامه اجرایی قانون اصلاحی لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۳۱/۲/۱۳۵۹ شورای انقلاب که با رعایت ضوابط واگذار شده یا می‌شود را پس از بهره برداری با اعمال حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف نسبت به قیمت ارزیابی روز به فروش رسانده و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.^۵

قانون اصلاح بند (۲) ماده (۸۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در

موارد معین

ماده واحده - متن زیر به انتهای بند (۲) ماده (۸۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین - مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ - الحاق می‌شود:

اراضی موضوع ماده (۳۲) آیین نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب که براساس طرح مصوب و درخواست کتبی جهت احداث طرح‌های مسکونی روستایی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب

^۴ . توضیح: احداث پارک و تفرجگاه بعنوان نمونه‌هایی از اقدامات طبیعت‌گردی از وظایف قانونی وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

^۵ . توضیح: این موضوع به طرح‌های کشاورزی مربوط است .

اسلامی قرار خواهد گرفت پس از انجام طرح و طی تشریفات ثبتی توسط بنیاد مذکور بدون اخذ وجه به وسیله وزارت جهاد سازندگی به بنیاد مسکن واگذار می‌گردد.^۶

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۴۷:

تبصره ۱- پروانه چرا (پروانه بهره‌برداری مراتع) مدرک معارض محسوب شده و واگذاری اراضی محدوده پروانه بهره‌برداری با رعایت حقوق دارندگان ذیحق پروانه چرا براساس آیین‌نامه اجرایی شماره ۳۳۶۳۹/ت ۲۶۹۴۵ هـ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ هیئت محترم وزیران و دستورالعمل ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی مذکور خواهد بود.

قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست

(مصوب ۲۸ خرداد ۱۳۵۳ و اصلاحیه ۱۳۷۱/۸/۲۴)

ماده ۳- شورای عالی حفاظت محیط زیست علاوه بر وظایف و اختیاراتی که در قانون شکار و صید برای شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید مقرر بوده دارای وظایف و اختیارات زیر است:

الف - تعیین مناطقی تحت عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش، منطقه حفاظت شده و تصویب حدود این مناطق با رعایت نکات زیر:

- ✓ رعایت مفاد ماده ۲۷ قانون شکار و صید مصوب خرداد ماه ۱۳۴۶ همچنین قوانین و مقررات مربوط به سازمان جنگل‌ها و مراتع.
- ✓ کسب موافقت وزیر جهاد سازندگی در مورد مناطقی که با اجازه یا توسط سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور در آنها طرح جنگلداری یا مراتعداری به موقع عمل‌گذارده شده یا می‌شود.

ماده ۴- هر نوع ممنوعیت و محدودیت و مقرراتی که برای مناطق مذکور در بند الف ماده ۳ این قانون برقرار می‌گردد نباید با حق مالکیت یا حق انتفاع اشخاصی که در داخل این مناطق قانوناً دارا هستند، مغایر باشد.

ماده ۱۶- کلیه عرصه و اعیان املاک متعلق به دولت واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ همچنین کلیه تالابهای متعلق به دولت در اختیار سازمان قرار خواهد داشت و سازمان در

^۶ توضیح: قابل استفاده در پروژه‌های توانمندسازی جوامع محلی شاغل در طرحهای طبیعت گردی است.

همایش بین المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

بهره‌برداری از تالاب‌ها (به استثنای مرداب انزلی) و املاک مذکور قائم مقام قانونی مؤسسات یا سازمان‌های مربوط می‌باشد ولی حق واگذاری عین آنها را ندارد.

تبصره (۱) - در صورتی که استفاده از منابع مذکور مستلزم قطع درخت باشد سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور طبق طرح سازمان رأساً عمل خواهد نمود.

تبصره (۲) - نحوه واگذاری منافع املاک مذکور در این ماده در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۷ - در صورتی که عرصه و اعیان املاک واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ این قانون مورد نیاز باشد سازمان می‌تواند طبق مقررات قانونی خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی مصوب آذر ماه ۱۳۴۷ خریداری و تصرف نماید.

آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست

(مصوب ۳ اسفند ۱۳۵۴ هیأت وزیران (۵۲) و اصلاحیه آن)

فصل اول - تعاریف

ماده ۲ - پارک ملی به محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل و مرتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی و دشت و آب و کوهستان اطلاق می‌شود که نمایانگر نمونه‌های برجسته‌ای از مظاهر طبیعی ایران باشد و به منظور حفظ همیشگی وضع زندگی و طبیعی آن و همچنین ایجاد محیط مناسب برای تکثیر و پرورش جانوران وحشی و رشد رستنی‌ها در شرایط کاملاً طبیعی تحت حفاظت قرار می‌گیرد.

ماده ۳ - آثار طبیعی ملی عبارت از پدیده‌های نمونه و نادر گیاهی یا حیوانی یا اشکال یا مناظر کم‌نظیر و کیفیات ویژه طبیعی زمین یا درختان کهنسال یادگار تاریخی می‌باشد که با منظور داشتن محدوده متناسبی تحت حفاظت قرار می‌گیرد.

ماده ۴ - پناهگاه حیات وحش به محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل و مرتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی دشت و آب و کوهستان اطلاق می‌شود که دارای زیستگاه‌های طبیعی نمونه و شرایط اقلیمی خاص برای جانوران وحشی بوده و به منظور حفظ و یا احیاء این زیستگاه‌ها تحت حفاظت قرار می‌گیرد.

ماده ۵ - منطقه حفاظت شده به محدوده ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل و مرتع و دشت و آب و کوهستان اطلاق می شود که از لحاظ ضرورت حفظ و تکثیر نسل جانوران وحشی یا حفظ ویا احیاء رستنی ها وضع طبیعی آن دارای اهمیت خاصی بوده و تحت حفاظت قرار می گیرد.

مقررات مربوط به پارک های ملی ، آثار طبیعی ملی ، پناهگاه حیات وحش و مناطق حفاظت شده

فصل دوم:

ماده ۶ - هرگونه پیشنهاد برای تعیین مناطق مذکور در بند الف ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست به پیشنهاد سازمان و با رعایت شرایط ذیل صورت می گیرد:

الف - مشخص نمودن حدود دقیق منطقه مورد نظر و ارائه نقشه آن در مقیاس مناسب.

ب - توجیه پیشنهاد و تطبیق وضع طبیعی منطقه پیشنهادی با تعاریف مربوط به هر منطقه .

ماده ۸ - تعلیف احشام و قطع اشجار و تجاوز و تخریب محیط زیست بوته کنی و به طور کلی هر عملی که موجب از بین رفتن رستنی ها و تغییر اکوسیستم باشد در پارک های ملی و آثار طبیعی ملی ممنوع است . در موارد ضروری به منظور حفظ حیات جنگل و بهسازی پارک های ملی و آثار طبیعی ملی یا مطالعات علمی و زمین شناسی مجاز بر حسب مورد با رعایت مقررات قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع توسط سازمان جنگل ها و مراتع کشور و یا سازمان حفاظت محیط زیست و یا مؤسسات و یا شخص ذیربط اقدام خواهد شد. تبصره- احشام وارد شده در پارک های ملی و آثار طبیعی ملی توسط مأمورین سازمان از این مناطق اخراج و مسئول مربوطه طبق مقررات تحت تعقیب قرار خواهد گرفت .

ماده ۹ - تجدید یا تمدید پروانه های اکتشاف و بهره برداری صادره برای معادن واقع در پارک های ملی و آثار طبیعی ملی ممنوع می باشد.

ماده ۱۱ - قطع اشجار و بوته کنی و خارزنی و ذغال گیری و تجاوز و تخریب محیط زیست به طور کلی هر عملی که موجب از بین رفتن رستنی ها و تغییر اکوسیستم شود در پناهگاه های حیات وحش و مناطق حفاظت شده که اراضی آن متعلق به دولت باشد بدون اجازه ممنوع است .

تبصره ۱ - اجرای طرح های مجاز صنعتی و معدنی در پناهگاه های حیات وحش و مناطق حفاظت شده با رعایت مقررات مربوطه از شمول این ماده مستثنی است .

مؤتمن
همایش بین المللی
فرصتهای سرمایه گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

تبصره ۴- مبادرت به شکار یا صید در پناهگاه های حیات وحش و مناطق و رودخانه های حفاظت شده موکول به تحصیل پروانه ویژه از سازمان می باشد.

ماده ۱۲ - وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکت های دولتی با موافقت سازمان مجازند مطالعات و بررسی ها و عملیات موردنیاز را در حدود وظایف قانونی خاص خود در مناطق حفاظت شده پناهگاه های حیات وحش انجام دهند.

همایش بین‌المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

انواع اراضی قابل واگذاری

آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت
جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

مبحث دوم - انواع اراضی قابل واگذاری

بخش الف:

ماده ۲ - کلیه اراضی که در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و نیز اراضی منابع طبیعی با رعایت کلیه ضوابط مربوطه قابل واگذاری به واجدین شرایط می‌باشد مگر در موارد زیر که واگذاری آنها مطلقاً ممنوع است:

الف - جنگل‌ها و بیشه‌های طبیعی

ب - مراتع عمومی از حریم روستاها که به تشخیص هیات هفت نفره جهت تعلیف احشام ضروری است.

ج - نهالستان‌های عمومی

د - پارک‌های جنگلی و جنگل‌های دست‌کاشت عمومی

پ - حریم قانونی تاسیسات دولتی

و - راه‌های مسیر کوچ ایل‌نشین‌ها و حریم مربوط به آنها

بطور کلی:

ممنوعیت‌های ماده ۲ آیین‌نامه لایحه اصلاح واگذاری و احیاء اراضی و محدودیت‌های مرتبط با واگذاری اراضی ملی و دولتی به شرح زیر می‌باشند:

- جنگل‌ها و بیشه‌های طبیعی
- مراتع عمومی در حریم روستاها
- نهالستان‌های عمومی
- پارک‌های جنگلی و جنگل‌های دست‌کاشت عمومی
- حریم‌های: قانونی، تاسیسات دولتی، حفاظتی، منظری
- راه‌های مسیر کوچ ایل‌نشین‌ها و حریم مربوط به آن
- مناطق چهارگانه حفاظت محیط زیست و پارک وحش به استناد تبصره ۳ ماده ۳۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری
- تبصره یک ماده ۴۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (پروانه چراء)

موسسین
همایش بین المللی
فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

- اراضی که مقررات ماده ۱۳ قانون حفاظت و ماده ۳۹ آیین نامه برای آن اجرا نشده است اعم از اراضی موضوع پرونده های مطروحه در کمیسیون ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی در محاکم قضایی و یا منابع طبیعی که برگ تخصیص آن صادر و آگهی نشده باشد .

همایش بین المللی
فرصتهای سرمایه گذاری در صنعت
گردشگری ایران
Second
International Conference on
Investment Opportunities in Iran
Tourism Industry
Tehran-Iran

نحوه و ضوابط واگذاری

مبحث چهارم : نحوه وضوابط واگذاری

ماده ۳۱- به منظور کمک به توسعه و ایجاد موسسات دام داری و پرورش طیور و آبزیان و واحدهای وابسته به آنها ، وزارت کشاورزی و عمران روستایی مجاز است طرح های اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی رامورد بررسی قراردهد و در صورت تصویب راسا“ نسبت به واگذاری اراضی متناسب با طرح مصوبه اراضی ملی شده یاسایر زمین های دولتی از طریق اجاره اقدام نماید. موقعیت و مساحت واجاره بها وسایر شرایط مربوطه در هر مورد بوسیله کارشناسان منتخب وزارت مذکور و متناسب بر طرح مصوبه تعیین خواهد گردید. وزارت کشاورزی و عمران روستایی بر اجرای طرح های مذکور نظارت خواهد داشت واجاره بهای وصولی راپس از کسر هزینه های کارشناسی به خزانه دولت واریز خواهد کرد .

ماده ۳۲ - اراضی مورد احتیاج وزارت خانه وسازمان ها وشركت های دولتی وموسسات خیریه وعام المنفعه وهمچنین اراضی مورد نیاز برای مصارف غیر کشاورزی ، براساس طرح های مصوبه سازمان های مربوطه بوسیله وزارت کشاورزی وعمران روستایی بررسی واز زمین های ملی شده و دولتی اختصاص وبا شرایط مناسب باطرح راسا“ توسط وزارت مذکور واگذار خواهد شد .

قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی واجتماعی

ماده ۱۰۵ - کلیه طرح ها و پروژه های بزرگ تولیدی و خدماتی باید پیش از اجرا و در مرحله انجام مطالعات امکان سنجی و مکان یابی ، براساس ضوابط پیشنهادی شورای عالی حفاظت محیط زیست و مصوب هیأت وزیران مورد ارزیابی زیست محیطی قرار گیرد.

رعایت نتایج ارزیابی توسط مجریان طرح ها و پروژه های مذکور الزامی است. نظارت بر حسن اجرای این ماده بر عهده سازمان برنامه و بودجه می باشد.

تبصره - سازمان حفاظت محیط زیست موظف است راهکارهای عملی و اجرایی پروژه های عمرانی و اشتغال زایی در مناطق حفاظت شده را به طریقی فراهم نماید که ضمن رعایت مسایل زیست محیطی ، طرح های توسعه عمرانی متوقف نگردد.

قانون توزیع عادلانه آب

(مصوب ۱۶ اسفند ۱۳۶۱)

فصل اول - مالکیت عمومی و ملی آب

ماده ۱ - بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، آب های دریاها و آب های جاری در رودها و انهار طبیعی و دره ها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی ، وسیلاب ها و فاضلاب ها و زه آب ها و دریاچه ها و مردابها و برکه های طبیعی و چشمه سارها و آبهای معدنی و منابع آبهای زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است و طبق مصالح عامه از آنها بهره برداری می شود. مسؤولیت حفظ و اجازه و نظارت بر بهره برداری از آنها به دولت محول می شود.

ماده ۲ - بستر انهار طبیعی و کانال های عمومی و رودخانه ها اعم از این که دائم یا فصلی داشته باشند و مسیل ها و بستر مرداب ها و برکه های طبیعی در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران است و همچنین است اراضی ساحلی و اراضی مستحذنه (۶۵) که در اثر پایین رفتن سطح آب دریاها و دریاچه ها و یا خشک شدن مرداب ها و باتلاق ها پدید آمده باشد در صورت عدم احیاء قبل از تصویب قانون نحوه احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی.

تبصره ۱ - تعیین پهنای بستر و حریم آن در مورد هر رودخانه و نهر طبیعی و مسیل و مرداب و برکه طبیعی در هر محل با توجه به آمار هیدرولوژی رودخانه ها و انهار و داغاب در بستر طبیعی آنها بدون رعایت اثر ساختمان تأسیسات آبی با وزارت نیرو است .

تبصره ۲ - حریم مخازن و تأسیسات آبی و هم چنین کانال های عمومی آبرسانی و آبیاری و زهکشی اعم از سطحی و زیرزمینی بوسیله وزارت نیرو تعیین و پس از تصویب هیأت وزیران قطعیت پیدا خواهد کرد.

تبصره ۳ - ایجاد هر نوع اعیانی و حفاری و دخل و تصرف در بستر رودخانه ها و انهار طبیعی و کانال های عمومی و مسیل ها و مرداب و برکه های طبیعی و همچنین در حریم قانونی سواحل دریاها و دریاچه ها اعم از طبیعی و یا مخزنی ممنوع است مگر با اجازه وزارت نیرو.

تبصره ۴ - وزارت نیرو در صورتی که اعیانی های موجود در بستر و حریم انهار و رودخانه ها و کانال های عمومی و مسیل ها و مرداب و برکه های طبیعی را برای امور مربوط به آب یا برق مزاحم تشخیص دهد به مالک یا متصرف اعلام خواهد کرد که ظرف مدت معینی در تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند و در صورت استنکاف وزارت نیرو با اجازه و نظارت دادستان یا نماینده او اقدام به تخلیه و قلع خواهد کرد. خسارات به ترتیب مقرر در موارد ۴۳ و ۴۴ این قانون تعیین و پرداخت می شود .

آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها

مصوب ۱۳۸۶

ماده ۱- در آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مربوط به کار می‌رود:

ز- طرحهای خدمات عمومی موضوع ماده ۲ قانون: طرحهای گردشگری و طرحهای غیرانتفاعی که مورد نیاز مردم باشد و قابلیت تملک خصوص نداشته و عموم مردم بتوانند از آن بهره‌مند شوند.

ماده ۳- درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی برای تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها همراه مدارک ثابت کننده و قانونی مالکیت، جواز تأسیس یا موافقت اصولی طرح مورد نظر، نقشه عرصه مورد اجرای طرح، نظریه اداره کل حفاظت محیط زیست استان و حسب مورد پاسخ استعلام دستگاههای ذیربط در چارچوب ماده (۷) قانون، تحویل دبیرخانه می‌گردد.

تبصره ۱- درخواست دستگاههای مجری طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرحهای ملی - استانی) و طرحهای خدمات عمومی مورد نیاز مردم و گردشگری با ارائه مصوبه مرجع قانونی ذیربط و دو نسخه کروکی محل و نقشه عرصه در مقیاس مورد اجرای طرح بصورت خارج از نوبت در کمیسیون مطرح خواهد شد.

قانون اصلاحی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها

مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱ و اصلاحیه ۱۳۸۵/۸/۱

ماده ۱: به منظور حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها و تداوم و بهره‌وری آنها از تاریخ تصویب این قانون تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها جز در موارد ضروری ممنوع می‌باشد.

ماده ۲ (اصلاحی): در مواردی که به اراضی زراعی و باغها طبق مقررات این قانون مجوز تغییر کاربری داده می‌شود هشتاد درصد (۸۰٪) قیمت روز اراضی و باغهای مذکور با احتساب ارزش زمین پس از تغییر کاربری بابت عوارض از مالکین وصول و به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌گردد.

تبصره ۲ (اصلاحی): اراضی زراعی و باغهای مورد نیاز طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب مجلس شورای اسلامی (ملی- استانی) و طرحهای خدمات عمومی مورد نیاز مردم از پرداخت عوارض موضوع این ماده مستثنی بوده و تابع قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.